СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 233. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 5. жовтня, 1929. VOL. XXXVII. No. 233. Jersey City, N. J., Saturday, October 5, 1929. THREE CENTS

МЕК ДОНЕЛД ВСТУПИВ НА АМЕРИКАНСЬКУ ЗЕМЛЮ

ОСТАНЕ В НЮ ЙОРКУ ТІЛЬКИ ДВІ ГОДИНИ. ВІДІДЕ СЕЙЧАС ДО ВАШИНГТОНУ НА ПОБАЧЕННЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ ГУВЕРОМ. ПРЕЗИДЕНТ І АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ОБГОВОРЯТЬ НАЙВАЖНІШІ СПРАВИ, ТОРКАЮЧІСЯ АНГЛІЇ И АМЕРИКИ. ЇХ БЕСІДА НЕ МАТИМЕ ФОРМАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ.

НЮ ЙОРК, 4. жовтня. — Около 6 години ранком надплила до нюйорського побережа „Беренґарія" в супроводі американських кружляків. Плила дуже поволи, щоби доплисти до пристані на 8 годину, коли то мали зібратися делеґації, щоби повитати анґлійського премієра Мек Донелда, котрий прибув до Америки, щоб обговорити безпосередно з президентом Гувером справу зброєння на морі й инші квестії, щодо яких нема повної згоди між Англією й Америкою.

Мек Доналда повитає мейор міста Ню Йорку, а з рамени уряду секретар стейту Стимсон. Вчора вечером доручено Мек Донелдови дві телеграми, якими повитали його президент Гувер і секретар стейту.

Мек Донелд відіде з Ню Йорку до Вашинґтону, де на його честь будуть влаштовані ріжні паради. Гувер заповів, що як тільки допише погода, виїде разом з Мек Донелдом під неділю до своєї кемпи над рікою Репіден, щоби там на лоні природи обговорювати свобідно ріжні міжнародні справи.

КРІВАВИЙ БУНТ У ТЮРМІ.

ЗБУНТУВАЛОСЯ 500 ВЯЗНІВ. ЖЕРТВОЮ БУНТУ ВПАЛО 10 ОСІБ. ВЯЗНІ ЗАБИЛИ ТРОХ СТОРОЖІВ, ВИКИДАЮЧИ ЇХ ТІЛА НА ПОДВІРЯ. ПЕРШОГО ЗАБИЛИ ТОГО СТОРОЖА, КОТРИЙ СПОВНЯВ ФУНКЦІЮ КАТА. БОРОТЬБА ЗІ СТОРОЖЮ І ВІЙСЬКОМ ТРЕВАЛА ЦІЛУ НІЧ. НАД РАНОМ БІЛЬШІСТЬ ВЯЗНІВ ПІДДАЛАСЬ, АЛЕ 150 БОРОНИЛИСЯ ДАЛІ.

КЕНОН СИТІ (Колорадо), 4. жовтня. — Ще досі не знати, скільки жертв у людях потягнула за собою боротьба, яку повели доведені до розпуки вязні стейтової тюрми. Досі відомо, що вязні викинули на подвіря шість забитих сторожів, а знову тіла чотирох вязнів знайдено у вязничнім городі.

Збунтовані вязні перервали всі дроти й позбавили тюрму світла й телефонічного получення. З подиву гідним спритом опанували в одній хвилі вязничний арсенал і цілу тюрму. Тільки вихід з тюрми був запертий. Вязні домагалися від тюремного директора виходу, заявляючи, що в противному разі постріляють захоплених сторожів. У той спосіб застрілили трох сторожів, викидаючи їх тіла що кілька мінут. Та директор не піддався, а завідомив ґовернора, який надіслав військо.

Боротьба тревала цілу ніч. Над раном більшість зі збунтованих 500 вязнів піддалася, а 150 замкнулися в келії ч. 3 і ведуть боротьбу далі. Вязні хотіли розсадити тюремний мур динамітом, але це їм не вдалося.

Тюрму обсаджено тепер військом і полісменами та машиновими крісами.

ПОМЕР ПІДЧАС НАРАД.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі), 4 жовтня. — Епископ Джан Ґарднер Муррей, голова протестантсько-епископальної церкви в Америці, помер нагло на удар серця в часі, коли проводив нарадами, в яких взяло участь понад 100 епископів. Коли Муррей упав на землю, епископи не знали в перший хвилі, що сталося, прибігли до нього й почали молитися. Закликаний лікар ствердив наглу смерть від удару серця.

ОСТОРОГА ДЛЯ СПЕКУЛЯНТІВ.

НЮ ЙОРК, 4. жовтня. — На нюйорській біржі настала вчора дійсна паніка. За одну годину продано понад 1,500,000 шерів. За той один день можна занотувати біліони долярів втрати на шерах. Одні тільки шеровці „Юнайтед Стейтс Стіл" втратили $80,000,000.

ШЕРИФ ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ВБИВСТВО.

ЗА ТЕ, ЩО З ЙОГО ПРИВОДУ СТРІЛЯЛИ ДО СТРАЙКАРІВ, З ЯКИХ ТРОХ ПОГИБЛО НА МІСЦІ, А ЧОТИРОХ ЛЕЖИТЬ У ШПИТАЛІ Й БОРЕТЬСЯ ЗІ СМЕРТЮ.

МЕРІОН (Норт Каролайна), 4. жовтня. — Суддя Гардинґ з Вищого Суду Норт Каролайни підписав варант на арештування шерифа Оскара Едкинса й 14 його помічників, котрі попали в сутичку зі страйкуючими робітниками, наслідком якої забито трох робітників, а багато ранено. Страйкуючі заявляють, що вони пікетували спокійно фабрику й нічим не дали приводу до стрілянини. Шериф твердить, що робітники не хотіли розійтися й не слухали його приказу.

НЕ ПЄ, НЕ КУРИТЬ І НЕ МАЛЮЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 4. жовтня. — В товаристві анґлійського премієра Мек Донелда находиться його дочка, Мисс Ишбел Мек Донелд. Молода Мисс заступає господиню дому при офіціяльних приняттях. Вона має свою амбіцію, бо заявляє, що хоче доказати, що Партія Праці вміє не тільки добре правити, але не уступає иншим і під оглядом гостинности та товариських форм. Мисс Ишбел заявила, що вона не має нічого проти цього, коли хто курить чи пє, але вона сама не вживає ніяких напитків, ні не курить. Заразом подає, що її хотіли наклонити до вживання пудру й мальовання лиця, але вона не могла себе дати до цього переконати.

ОПРАВДУЄ БУНТИ ВЯЗНІВ.

КАЖЕ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ ТЮРМИ НАЙГІРШІ В СВІТІ.

ҐЛЕНС ФОЛС (Ню Йорк), 4. жовтня. — Чарлз Брендон Бут, син ґенерала Белингтона Бута, говорив перед місцевою Торговельною Палатою про невиносимі відносини в американських тюрмах. Він заявив, що вкаже на тюрму, де приміщено 600 людей, котрі мусять попасти в сухоти. В Лівенвурт, де вибух бунт вязнів, живе 3,000 вязнів, а там є місце тільки на 1,800.

ТАНІ ПІД НОЖЕМ ХІРУРГА.

Перебуваючий у Берліні бувший американський чемпіон боксу, Тані, мав невеличку операцію в одній з місцевих санаторій. Операцію він переніс легко й тепер знаходиться у себе в готелю, почуваючи себе досить добре.

НЕМА ОХОТНИКІВ.

На 22-го серпня с. р. мав зібратися у Варшаві зїзд словянських артистів. Його відкликали, тому, що зголосилось на нього смішно мінімальне число кандидатів. Правду кажучи, цих зїздів було цього року в Польщі таки трохи забагато.

ПЛЯН МІСТА НА ВІЗИТНІЙ КАРТОЧЦІ.

В товариських колах Лондону й Парижа появилися візитні карточки, що мають на другому боці видрукований плян даного міста чи дільниці. Таким чином можна відразу знайти вулицю, при якій живе дана особа. Помисл такої візитної карточки походить від одного члена англійського парляменту.

ПІМСТА ЗА НАСМІШКИ.

На париськім передмісті Бульон зайшла між робітниками Шиманським і Лужняком сумна пригода, яка покінчилась убийством. Вони оба працювали в одній варстаті. Лужняк був слабовитий. Шиманський взяв собі його на насмішки та затроїв ними так життя Лужняка, що той при одній такій нагоді насміхів витягнув револьвер і вбив Шиманського на місци. Спроваджений на поліцію, заявив, що зовсім не жалує свойого вчинку, хочби його те ало коштувати й життя. Ось до чого доводять насмішки чоловіка над чоловіком.

РЯДИ „ГАЙМВЕРИ" РОСТУТЬ.

Велике враження у віденських політичних колах викликало вступлення в ряди „гаймвери" 10,000 селян. Кажуть, що селяне хочуть у той спосіб ослабити вплив радикальних елементів в „гаймвері" і не допутити до домашньої війни.

КОШТИ ВІЙНИ.

За кожним разом, коли дипльомати зберуться в якій Гаві чи Женеві, щоби ліквідувати війну, статистики обраховують, скільки вона коштувала. Найсвіжіший підсумок такий: 400 міліярдів долярів. За них можнаби було побудувати для кожної родини дім з меблями вартости 4 тисячі дол. у таких країнах: в Америці, Канаді, Англії, Німеччині, Радянському Союзі, Франції, Бельгії й Австралії. Крім цього вистарчило би по 5 міліонів дол. на бібліотеку для кожного міста, що має понад 200 тисяч мешканців. Таксамо в тих містах можна булоб вибудувати шпиталі й університети вартости по 10 міліонів дол. За проценти, що їх мусять платити від 400 міліярдів дол., можна булоби оплатити кожного року 250,000 учителів по 1000 дол. кожному річно. Та як легко це все здійсниться ще нині. Уявити собі, що вибухла нова війна й виасигнувати потрібні міліярди з радістю, що за них нікого не вбивають!

ОГРАБИЛИ СВ. ІВАНА СУЧАВСЬКОГО.

З Сучави (Румунія) доносять, що там закралися незнані злодії до церкви св. Івана Сучавського й обікрали скарбонки. Висоти суми ще не встановлено. Поліція слідить, як звичайно, за злочинцями.

БОМБОЗИЙ ЗАМАХ У НІЦЦІ.

У Ніцці на бенкеті італійських учасників світової війни невідомі осібняки кинули бомбу. Бомба вибухла і вбила двох людей та ранила 11, між ними 1 жінку. Припускають, що це був протифашистівський замах.

НА МІСЦЕ УЧИТЕЛІВ-УКРАЇНЦІВ ПРИЗНАЧУЮТЬ ПОЛЯКІВ.

Львівське „Діло" пише: З ріжних сторін краю дістаємо повідомлення про новий наступ на наші школи і про заходи ріжних польських чинників з метою перемінити їх на школи польські чи пак утраквістичні, що в дійсности на одно виходить. Не богато вже лишилось у нас шкіл з українською мовою навчання, але й ті є сілю в оці наших сусідів, що з розгоном забралися до їх повної ліквідації. Систематично ведена в цьому напрямі акція в останньому часі знову скріпилась і погрожує нам переміною на польські і тих пару сот шкіл (з 3,500 передвоєнних), що зберегли до нинішнього дня український виклад.

Одночасно з наступом на наші школи йде не менше пляновий наступ і на українське учительство, число якого топиться з року на рік. Правда, якесь число нашого учительства дістало місця в корінній Польщі, але воно там відірване від рідного ґрунту й нерідко від своїх найближчих, тому й живе в дуже невідрадних умовинах, дотого під постійним доглядом. Українське учительство на заточенні виставлене на дуже сильні денаціоналізаційні впливи, тому не диво, що значна частина його топиться в польському морі (головно через подружі звязки) і пропадає для нас зовсім.

Колиж доля учителя-заточенця незавидна, то напевно не ласкавіша вона і для українського учителя на українській національній території. Загально відоме важке положення нашого учительства, яке в численних повітах перероблено так, що воно не має ні сили ні змоги виступити організовано проти нагінок безпосередньої його влади. Не може виступити просто тому, що воно нині надто дрібне числом, а дотого над ним висить постійно, наче меч Дамокля, загроза перенесення в далекі, чужі сторони, або навіть утрата місця.

Як безцеремонно поступають шкільні чинники, проводячи свою шкільну політику, докази на це приносить мало не кожний день. Ось один з найновіших прикладів, що дістався до відома нашої редакції: У селі Стрільче, пов. Городенка, був управителем школи Українець Омелян Білинкевич, що по 35-літній службі пішов тепер на пенсію. На його місце прийшов учитель з Чернелиці Енглендер (Поляк) — без конкурсу! А хоч це недопустиме і ніде не водиться, то тут зроблено так всупереч приписам, очевидно тільки на те, щоб управителем школи на місце Українця став Поляк!

СПОСІБ НА ТЕАТР.

Берлінець Калленберґер зорґанізував новий театр під популярною назвою „Народня Опера Західньої дільниці" і заанґажував до нього 140 осіб: співаків, музик, технічний персонал. Навіть перша вистава була заповіджена. Директор в останній мент чкурнув із якимись фондами до Голяндії і не заплатив нікому ні сотика.

ВЕЛИКА АВТОБУСОВА КАТАСТРОФА.

Зі Заліщик доносять, що біля 5 год. коло Околів трапилася велика автобусова катастрофа, в котрій ранено 15 осіб. Один автобус, що віз літників, вїхав на другий автобус і скинув його до рова. Всіх ранених по тригодинному чеканню в рові перевезено до лічниці в Заліщиках.

78 ЛЮДЕЙ ЗАТРОЇЛОСЯ В ГОТЕЛІ.

В одному з кращих готелів південно-моравського містечка Пісек 78 осіб по спожиттю обіду занедужало. Поліція перевела слідство й виявилося, що всі кухонні запаси були затроєні. Підозрівають, що це є пімста на властителі готелю, котрий через це понесе величезні втрати.

ЛЬВІВ В ОДНІМ МІСЯЦІ.

Вийшла статистика Львова за травень. Цікаво прирівняти її з минулим роком. За рік зросло у Львові населення на 1,000 осіб. Минулого року було тут у травні 143 шлюбів, цього року лише 406; зате уродин було на 20 більше; 941, а минулого року лише 371. Вмерло цього року 20 осіб менше. Шлюбів по віроісповіданнях було 53 римо-католицьких, 15 гр.-кат., 21 жидівських, 14 мішаних, 1 безвіроісповідне, 43 особи вмерло на серце, 27 на чахотку, 6 самогубством. Рятункове поготівля інтервеніювало в травні в 1,530 випадках, себто 50 разів денно. У цьому 19 осіб було пяних, 46 переїханих, було 17 випадків пожеж. За один місяць — „чарівний май", — пішло до арешту 446 осіб. До міста приїхало за цей час 604 чужинців, а з усієї Польщі 16,120 осіб. Безробітних зареєстрованих було 4,960; на 535 вільних посад було... 5,500 кандидатів. У „Касі Хорих" зголосилося 18,807 недужих, а запротестованих векслів було 12,608!

ПІДДАНСТВО ЗАМУЖНИХ ЖІНОК.

Недавно закінчилася конференція жінок із вищим образуванням. Вони постановили звернутися до Союза Народів із домаганням переглянення існуючих майже у всіх державах законів про підданство замужних жінок, щоби права горожанства жінок установлялися по тим самим нормам, що й мужчин. Вихід заміж за чужинця не повинен приводити за собою страти горожанства й приняття горожанства мужа.

Французькі, голяндські, швайцарські й еспанські юристки виробили вже проект міжнародньої конвенції в справі цього питання. Проект буде розглядатись у весняній сесії Союза Народів.

УМЕР НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ, ШТРЕЗЕМАН

НАЙБІЛЬШИЙ ДЕРЖАВНИЙ МУЖ СУЧАСНОЇ НІМЕЧЧИНИ УМЕР НА УДАР СЕРЦЯ. ВСЯ НІМЕЧЧИНА Й ЕВРОПА ОПЛАКУЮТЬ ЙОГО ПЕРЕДЧАСНУ СМЕРТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина), 4 жовтня. — Після гарячої промови в Райхстаґу стався серцевий припадок з міністром справ закордонних Штреземаном. Десь перед північю на 3 жовтня з ним стався апоплексичний удар і він, не прийшовший до свідомости, вмер пів до шестої години ранком. Смерть його викликала великий жаль у Німеччині, навіть серед його політичних противників.

Таксамо вся Европа шкодує та складає німецькому правительству співчуття жалю зприводу втрати великого державного мужа, який найбільше труду положив при ліквідації тяжких наслідків Світової Війни та для замирення Европи й зближення окремих держав. Він був найщирішим партнером Бріяна, французького міністра справ закордонних, на шляху до повного замирення Европи, а в першу чергу до порозуміння між Францією й Німеччиною.

До війни й підчас війни Штреземан був переконаним німецьким націоналістом, що був захоплений ідеєю панування Німеччини в Европі та взагалі в світі. Йому довелося пережити тяжку моральну крізу, коли Німеччина програла війну й усі пляни німецьких націоналістів провалилися. Штреземан скоро зорієнтувався, що поліпшення долі Німеччини лежить не в боротьбі зі всіми, але в найтіснішому порозумінню й у співробітництві як на полі політичному так й економічному зі світовими державами, а вершу чергу з державами, бувшими противниками Німеччини у Світовій Війні.

Йдучи цим шляхом, він привів Німеччину до Льокарненського договору, потім до репараційного пляну Доса, а пізнійше до пляну Йонга, що остаточно вивело Німеччину з економічного занепаду й поставило її політично нарівні зі всіми великими світовими державами. Своєю мирною політикою він здобув далеко більше ніж хто в Німеччині міг сподіватися, а вмер у той час, коли почалась евакуація Надренії, себто ліквідація найстрашнішого для Німеччини пережитку Світової Війни.

Штреземан визначився також як знаменитий адміністратор, коли будучи на становищу канцлера Німеччини, він зліквідував комуністичний рух в окремих провінціях Німеччини та поборов праву баварську опозицію супроти цілої держави. Праця його тяжко відбилася на здоровлю, бо йому доводилося кожного разу вислухувати й відбивати напади численної опозиції, незалежно від того, які він мав успіхи в своїй міжнародній діяльности. Ще в останній день свого життя він урятував Німеччину від несвоєчасної крізи кабінету, виголосивши гарячу й блискучу промову в Райхстаґу, але це коштувало йому життя. Помер у віці 51 літ.

ЗГОРІВ СКЛАД КОМУНІСТИЧНОЇ ЗБРОЇ,

ПЯТЕРО МЕШКАНЦІВ ЗАГИНУЛО ВІД ВИБУХУ АМУНІЦІЇ, А БІЛЬШЕ НІЖ 100 ПОРАНЕНІ ВОГНЕМ.

ВАРШАВА (Польща), 4 вересня. — Невеличке місто Слупя Нова біля Кельців майже все вигоріло. Підчас пожару стався великий вибух амуніції та ручних ґранат. Поліція заявляє, що це був склад комуністичної зброї, бо від якогось часу Слупя Нова стала центром для постачання зброї комуністам в районі Кельців.

Коли вогонь дібрався до будинку, в якому була зброя, то натовп жінок і мужчин намагався недопустити пожежників та поліцію до того будинку, щоби вони не викрили там зброї. Поліція старалася силою пробитися до будинку, коли почувся страшний вибух, який пятеро з натовпу вбив на місці, а більше сотні попарив огнем. Думають, що з числа попарених багато помре. Таксамо склад амуніції знайдено в одній жидівській божниці, яка згоріла.

Більш як 1,500 людей залишилося без даху над головою. Всі вони потребують негайної допомоги.

ВРЯТУВАВСЯ ВІД ЧЕКІСТІВ.

ВИКОНУЮЧОМУ ОБОВЯЗКИ РАДЯНСЬКОГО АМБАСАДОРА В ПАРИЖІ ДОВЕЛОСЯ ТІКАТИ ВІД ЧЕКІСТІВ ПІД ЗАХИСТ ПОЛІЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 4 жовтня. — Виконуючий обовязки радянського амбсадора в Парижі, Бесідовський, котрий заступає тепер Довгалевського, який веде переговори з англійським урядом у Лондоні, заявив, що тепер радянська амбсада міститься у тім готелю, де він жиє під охороною французької поліції.

Бесідовському довелося тікати в ночі з помешкання радянської амбасади після того, як прибувший з Москви чекіст Розенман, погрожуючи застрілити Бесідовського, вимагав, щоби той негайно зі своєю жінкою та дитиною їхав до Москви на суд чеки за приналежність до правої опозиції. Знаючи, що йому там грозить, Бесідовський використав момент і через вікно та мур утік з амбасади. При помочі французької поліції він визволив свою сімю зпід опіки чекіста.

Бесідовський говорить, що він тепер остатонно порвав з комуністичною партією, хоч і був старим комуністом. Переслідувала його чека за те, що він виступав проти політики Сталіна супроти селянства, яке комуністи обдирають. Тепер він організує нову ліберальну партію. Він залишиться амбасадором до приїзду Довгалевського в Париж.

АЛЬБАНЦІ ЗАБИЛИ 9 ШКОЛЯРІВ.

БІЛГОРОД (Югославія), 4 жовтня. — З Підгориці повідомляють, що біля албанського кордону альбанська банда застрілила девять сербських школярів. Трох инших тяжко поранено. Всі 12 хлопців ішли до своєї школи на іспити.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays by
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РАДИ ВЛАСНОГО ДОБРА

Послідна Конвенція У. Н. Союза виказала, що не тільки Союзовці, але й широкий загал нашого громадянства, розуміють вагу нашої народної інституції, яка є українською остоєю на американській землі. На довго перед Конвенцією сотки людей забирали голос у справах У. Н. Союза й намагалися піддавати ріжні думки щодо цього, щоби запевнити його розвій. Передконвенційний розмах приніс Союзови за один місяць майже тисячку нових членів. Виходить, що коли є добра воля й охота до праці, то є й великі можливости щодо поширення нашої організації й збільшення її членів.

Та Конвенція минула й як це бувало давними літами, так і сталося тепер, що по повені проектів і словних закликів та по хвилевім великім запалі наступив застій. А організація не може стояти на місці. Вона не може допустити до цього. Урядники Союза не можуть мати вирозуміння для такої стадії, бо застій, це повільне завмирання організації. А наш Союз має жити і розвиватись!

Ми не хочемо тим способом бити на алярм. Ми свідомі того, що наша організація краще розвивається як всі инші. Але це нас не задовольняє, бо таким способом думання ми не станемо сильнішими. Нам не треба під тим оглядом глядіти на инших, а тільки дбати про поручене нам добро. А виходячи з того становища, звертаємося до бувших конвенційних делегатів, відділових урядників, членів і всіх свідомих громадян з осторогою, щоби не гляділи на зібрані Союзом міліони долярів, ні на десятки тисяч членів, бо це все уявляє собою велику силу тільки тоді, коли доливаємо свіжої крови до Союза. Тому приєднуймо всіми силами нових членів до Союза.

А разом з тим оживім наші дописи з місць, подаючи цікаві відомости, звязані з життям нашої організації і наших членів. Хай з тих дописів виходить, що Союзовці це елемент, який веде перед у всій народній праці, який забирає голос у всіх важних подіях і питаннях. Незабаром предложить Головний Уряд під розвагу нашим членам цілу низку важних справ, з яких надмінимо на тім місці тільки ту, котра вже обговорюється від кількох літ. А це справа Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Ця важна справа мусить знайти як найскорше остаточну розвязку й до неї треба всім членам поставитися тепер дуже серіозно. Бо від щасливого її вирішення буде залежати у великій мірі дальший розвій У. Н. Союза.

Літний час минув. Ним можна виправдати певний застій в організаційній праці. Та тепер настала пора, коли треба надолужити це, що пропущено через літо.

УКРАЇНСЬКИЙ БАНК В АМЕРИЦІ

Справою українського банку цікавляться вже давно як в Америці так і в краю поодинокі люди й товариства. Чим раз далі ця справа набирає більшої ваги й зацікавлення. Останнього року ця справа набрала розголосу в американській українській пресі, а опісля і в краєвій.

Це справа досить поважна й до неї треба ставитися обережно, бо такими справами легковажити не можна. Зі всіх тих думок і дискусій виплиeconтває яскравійше думка про створення українського бизнесового банку в Америці, банку комерційного, а не земельно-фармерського.

У підході до створення свого власного будинку було дві гадки: одна — спиратися на чужі сили, а друга — на свої власні.

Перша гадка була д-ра Галана з Філаделфії, яку він висказав у своїй дописи „Український банковий синдикат в Америці" (Свобода, 27-го червня б. р.). На думку шановного д-ра Галана у нас нема ні фахових людей для банкового діла, ні поля до діяльности, а натомісць є велика конкуренція в Америці, де великі банки не далиби українському банкові працювати і жити. На його думку, краще булоби, колиби 1000 Українців зложили по 1000 долярів і закупили якусь частину шерів в істнуючім уже банку й тим набули право голосу в ньому та виговорилиб собі деякі умови, а зокрема малиби свого директора в тім банку.

Ця сама допись була передрукована у львівськім „Ділі" ч. 186 з 22-го серпня с. р.

У Рідним Краю заклопоталися й справою зацікавились, а тому посипалися ріжні запити листовно й знову в „Ділі" ч. 197, 201, 202 з вересня б. р. поміщені великі дописи з Праги (Чехословаччина), інж. М. Колтуняка. Інж. Колтонюк, подаючи свої погляди щодо створення українського банку в Америці, рівночасно без жалю до д-ра В. Галана критикує його плян. Інж. М. Колтунюк певно не читав инших дописів у тій справі, бо „Свобода" не доходить до Галичини й тому напевно думає, що в Америці ніхто не реагує на ту справу й не подавав инших думок та плянів, відмінних від тих, що подав д-р В. Галан.

Інж. М. Колтунюк подає ряд цінних зауважень щодо створення українського банку в Америці. На його думку, лише спираючись на власні сили, треба творити свій власний комерційний банк в Америці. Він уважає, що правдивим пляном буде, починаючи з малого капіталу йти до збільшення його через продажу шерів як серед своїх так і серед чужих людей, але не випускаючи контролі з українських рук. Як бачимо, це дві зовсім противні гадки: перша, д-ра Галана, пропонує спиратися виключно на чужі сили, бо він у власні сили не вірить, а тому хоче будувати чужий банк українськими грішми, залишаючись лише наймитом-робітником коло свого добра. У той час друга гадка, інж. М. Колтунюка, творити самостійний банк, з контролею його Українцями, розрахована виключно на власні сили. Тут Українці зі своїми капіталами вже не будуть наймитами-робітниками, але господарями.

Перешкоди, які бачить д-р В. Галан у будові українського банку, безумовно можна побороти, лише треба взятись за діло як слід. Ось переглянемо одну за другою всі ті головні перешкоди:

1. Чартер. Чартер на відкриття банку так же легко дістати, як легко купити кожну річ. Треба лише грошей і в залежности від місцевости можна обійтися парою десятків тисяч долярів. Також можна відкупити малий банк у чужинців. Найтяжче чартер дістати в Ню Йорку, але є можливим.

2. Капітал. Капіталу треба 500,000 долярів, не менше, бо з такою сумою гроша вже певно можна мати чартер. Розуміється, що ще будуть витрати при одержанню чартера. Нащож тоді 1000 маючим Українцям давати по 1000 долярів у чужий банк, коли за такі гроші малиби свій.

3. Фаховці. Для обслуговання банку в нас є чимало українських фаховців, що працюють по американських банках, то чомуб вони не мали працювати в своїм? Можна взяти з кількох чужих фаховців та при них підучити Українців.

4. Конкуренція. На конкуренцію я дивлюсь не як на злочи на небезпеку, а лише як на той живчик, що змушує кожного з нас скорше й більше думати, активнійше працювати; а при тому вона витворює силу волі й кидає в життєву боротьбу кожного, хто хоче до чогось дійти. Коли дивитися з погляду д-ра В. Галана на конкуренцію, то тоді треба сидіти на печі. Як можна йти шукати праці, коли є стільки робітників в Америці? Як можна зачинати якийсь бизнес, коли на цілім світі стільки вже є бизнесів? Та ми бачимо, що працю знаходять усі, хто її шукає, бизнеси нові відкриваються, люди жиють, доробляються маєтків і життя йде своїм порядком. Лише боягузи, лінтяючи, нарікають на все, на всіх і замісць жити та вчитися в життю чогось кращого, часто стають непотрібною колодою під ногами. Ми бачимо, що за останніх 5—7 літ українські бизнесмени доробились майна більше як за попередних 40 літ, лише через те, що заризикували піти в бизнеси. Отож на мою думку конкуренції нема чого боятися. Я все думаю, що де їдять хліб з маслом, то там кришки є, а нам хочби кришки лишилися з того, що заробляють американські банки, то й того би вистарчило.

На мою гадку створення українського банку в Америці можливе й дуже потрібне. Щоби прийти до цього, я бачу дві дороги:

1. Зібрати 5—10 бизнесменів, якіб дали 500,000 долярів і зорганізувалиби банк з капіталом в 1—2 міліони долярів. Частину шерів треба продати серед своїх, а частину серед чужинців. Банк мавби бути комерційним і вести бизнес на 50% з краєм, а на 50% в Америці. Иншими словами: пів капіталу кинути в оборот з краєм, а решту в Америці.

Колиби був брак фахівців, то треба наняти чужинців на поміч. Служимож ми комусь, то чомуж хтось не може служити нам?

2. Другий шлях щодо можливостей організувати український банк я вже подав з Німеччини до „Свободи" (ч. 182, з 6-го серпня). Наша іміграція лише за останніх 10 років стала більше братися до бизнесу. За той час ми о много збогатіли й богато дечого навчилися. За 5—6 років повстало богато українських фінансових спілок та ріжні позичкові товариства дрібного кредиту, „билдинг енд лон асошіейшен", і т. д. Це виключно фінансові інституції, а що дуже цінне, то це те, що вони є чисто народними інституціями, які провадяться й контролюються на 100% Українцями. Там уже виробляються фахівці й колиби ми сильніще повели пропаганду за вложенням Українцями грошей в ті бизнеси, то за пару літ ми малиб кілька міліонових фінансових інституцій, з добрим штатом фахівців, а тоді вже лекше булоб творити український банк. Це вже булаби богата й свідома маса, а не сирий матеріял як було колись.

Я бачу лише такі дві дороги до створення українського комерційного банку. „Італія" банк повстав також з малого, а сьогодня він є одною з найбільших фінансових інституцій. Добре булоби, колиб у тій справі забрали голос шановні бизнесмени й громадські діячі з Шикаґо, Дітройту, Клівленду, Питсбургу, Філаделфії, Ню Йорку та з инших міст. Колиб зібрати 10—15 людей, які зложилиби потрібну суму грошей, то негайно можна починати справу, а коли ні, то можеби через дискусії в часописі ми дійшли до якогось порозуміння й скликалиб зїзд у Шикаґо, чи де инде, щоби виробили спільний плян праці.

Навіть колиб не дійшло до створення українського банку, то можнаби вплинути на маси у створенню нових і піддержці вже істнуючих фінансових інституцій, а це зрештою привелоби до сторення українського комерційного банку в Америці.

К. Лисюк,

Ню Йорк, Н. Й.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за серпень 1929).

I. ПРИХІД:

З перенесення з попередного місяця		$ 57.17
Прихід в серпні 1929 р.		812.03
Разом		$869.20

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) Інваліди (по половині на допомогу і будову Дому Укр. Інвалідів)	$300.00	
2) Боєва акція	100.00	
3) Захист письменників і журналістів	100.00	
4) „Просвіта" у Львові	50.00	
5) Читальня „Просвіти" в Стрілисках Старих, повіт Бібрка	155.00	
6) Пластуни	50.00	
7) Кооператива в Красицях	25.00	
8) Краєва преса	10.00	
9) Кошти посилок і листів	9.00	$799.00
б) Удержання канцелярії		25.00
в) Кошти дороги		5.00
Разом		$829.00

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід в місяці серпні 1929 р.	$869.20
Розхід	829.00
Остає в касі Обєднання з кінцем серпня 1929	$40.20

Обєднаннє Укр. Організацій в Америці.

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).

(З болгарської мови переклав **Михайло Процик**).

(1)

ПЕРША ЧАСТИНА.

В празник Успення.

Майже на сто літ перед опануванням Тирнови Турками, в 1293. році, в тихий літний ранок 15. серпня славна Асенова столиця греміла від гуку церковних калатал і звуку дзвонів церкви чудотворної ікони Успення, привезеної царем Колояном із одної з його виправ на Тракію. Повітря стогнало від того святочного шуму, що нісся дріжучими филями над Трапезицею, понад вежами високого Царевеця, над глибокими закрутами Янтри та далеко по околиці.

Це був празник Успення Богородиці й день імянин цариці Марії, жінки царя Смілеця.

Двома головними вузкими та кривими вулицями, що бігли здовж обох берегів Янтри, між невисокими боярськими домами, йшли громадки боярів із родинами. Були зодягнені в суконні ріжнобарвні кожухи, обшиті лисами, на головах мали червоні або чорні шапки, прикрашені золотим гафтом. Ішли на богослуження до великого монастиря, до церкви Сорок Мучеників. Там нині мав правити Службу Божу сам патріярх. Торжество мало відбутися в Успенській церкві, але з причини її перебудови перенесли богослуження до церкви Сорок Мучеників.

Боярам, що переходили, кланялися низько люди нижчих станів. Вони мали на головах баранячі шапки, самодільні чорні одяги, перепоясані чорним поясом, так як зодягаються ще й нині селяни з околиць Тирнови.

На вулиці, що бігла берегом Трапезиці, бояри вривано розмовляли:

— Добридень, Панчо!

— Дай Боже, Остапе!

— Нинішний празник Богородиці буде веселий, бож це й цариціні імянини й роковини вступлення на престіл Смілеця.

— Коби то нас Бог потішив іще веселішим, кобй ми почули, що лопнув цей собака Чокі, або щоби його инший собака розшарпав, як це сталося з його батьком.

— Дай Боже!

У повітрі все ще стогнали дзвони та калатала. Від сходу над шпилем Гарвану сонце маєстатично зійшло на голубому небі й залило струєю світла зубаті мури й вежі Царевеця.

— Чи цар у церкві? — спитав якийсь боярин иншого, що вертав із Царевеця.

— Самособою, він усе приходить після другого дзвонення.

— Воєводо, чи тебе просили на вечірне принятя до палати? — питався знову инший боярин якогось вельможі, з великими, чорними вусами, з шаблею під червоним плащем, що дзвонила по камінній дорозі.

— Цар ніколи не забуває про мене, Богомире.

І ти, Івайле, певно там будеш?

— О, так — відповів притакуючо невеличкий, горбатий боярин, із великою головою на тонкій шиї. — Якжеж би то царський пир відбувся без такої, як я, прикраси? — додав і усміхнувся.

— А пир буде величавий; нині не лише цариціні імянини, але й перші роковини щасливого володіння Смілеця.

— Щасливого рабства — прошептав Івайло з богатомовним жестом.

Замовкли калатала.

— Щаслива стріча, кир Панталеоне! — відізвався якийсь вельможа, як зрівнався з тілом витим, низьким старцем, із довгою білою бородою, в синім жупані з китайського шовку, обшиваним золотом, а купленім від венецьких купців. Старець підпирався палицею, з ручкою із слонової кости.

— Дай тобі, Боже, здоровля, Страшимире! — відповів старець, шепеляючи чужинецьким наголосом.

З правого його боку йшла гарно зодягнена, молода дівчина. Лице її було подовжне, брови зрослі; ріжнилася вона від тирновецьких дівчат благородними рисами та мальовничим грецьким одягом, вишиваним золотом.

І Страшимир пішов далі із своєю жінкою. Її чепець засіяний був дрібними самоцвітами і шнурками жемчугів, що звисали аж на груди.

Бояри і простолюддя переходили Царським мостом (якого нині вже нема), що разом із мостом на млинівці лучив Трапезицю та лівий беріг Янтри з правим і частиною міста довкола Царевеця.

Цей деревляний міст на чотирох камінних філярах знімався високо понад рікою. В тих часах була це велика ріка, шумляча, тричі більша ніж нині; від самого джерела скріпляло її богато струмочків і потоків, що нині вже висохли.

Напроти мосту, на високій камінній терасі був притвір головного входу до церкви Сорок Мучеників.

Півготицькі вікна церкви, склеплені оловяними плитами, з мистецьки викуваними, залізними прутами, на долі були прикрашені ріжнобарвними глиняними колісцятками. При портику була висока вежа-дзвіниця.

Обширний майдан, що окружав церкву, отінювали гарні тополі і берести. На майдані було повнісенько побожних.

Товпа тиснулася довкола мурів, щоби бодай крізь відчинені вікна слухати богослуження. Натовп такий бував усе, коли цар був на богослуженні. Церква була занадто мала, щоби вмістити таку товпу. Тоді лиш упривілеєні мали доступ до церкви.

Царські ґвардійці стояли на сторожі перед головним входом. Коли Панталеон із дочкою хотів увійти в церкву, ґвардійці загородили їм дорогу.

— Не можна, церква переповисна!

— Ми спізнилися — сказав він по грецьки до дочки. — Пустіть мене, в мене ноги слабі, не можу стояти.

— А мої лікті сильні! — вмішався несподівано високий, ясноволосий юнак, румяний на лиці наче рожа, з очима голубими, вдумчивими, в богатому боярському одязі.

— А! князь! — сказав Панталеон.

Дівчина глянула на юнака, а її лиця зачервонілися.

— Ходіть за мною, — відізвався юнак і звернувся до дверей.

Ґвардійці вступилися з пошаною, юнак на силу пробивав собі дорогу у першому передсінку, повному бояринь, потім у другому тіснішому й увійшов у церкву, а за ним старець і дівчина. Тут розділилися: юнак пішов на право, а Панталеон з дочкою на ліво, до престолів, біля яких збилися найвизначніші тирновські боярині. Дівчина станула біля них схвильована й зарумяніла.

Церква Івана Асена.

Середина церкви приковувала зір богацтвом боярських одягів, що влискувалися від злотоглаву, посеред шістьох марморних стовпів.

В павуках горіли всі свічки, також дві величезні свічі з білого воску, похожі на березові пні у мосяжних свічниках, що стояли перед престолом.

Ці дві величезні воскові свічі, благодарні жертви після побіди біля Колодниці, жертвувала при посвяченні церкви Анна Угорська, перша жінка Івана Асена II. Засвічували їх лиці у велике свято.

На вершках потемнілих марморних стовпів спиралися муровані луки, що піддержували склепіння.

Вікнами продіставалося богато світла, тож на стінах можна було бачити прегарні фрески. Почерез пахучий дим кадила та мира виглядали наче заслонені потемнілі образи, прикрашені срібними й золочеными коронами. Викуте з чистого золота, на образах Христа і Богородиці, прикрашене мозаікою, відбивало дріжуче полумя свічок. Ці дорогоцінні корони подарував Іван Асен II. Він велів викути їх із золотих чаш, найдених у наметі побідженого Теодора.

Споза відхиленої заслони, завішеної на царських воротах, котрих мережкові різьби виконали дальматинські мистці, можна було бачити нутро Святая-Святих, залитого потоками сонця, що впадало крізь отворене вікно. Видно там було голову патріярха, що стояв перед престолом, над яким знімався візерунок Розпятого. Величезні гранати (овочі), прикріплені на руках і ногах Спасителя, зображали цвяхи кровавих ран його. Це дорогоцінне каміння подарувала побожна цариця, Ірина, друга жінка Івана Асена II., славна красою.

(Дальше буде).

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ,

які можна набути у книгарні Свобода.

ЗУСТРІЧ. Новорічна песа-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ...15 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. Я. Вільченко ...20 ц.
ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, песа-казка для дітий у 6-ох картинах. Галина Орлівна ...15 ц.
ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна ...15 ц.
ТАРАС-ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях ...15 ц.
САМОТНИЙ У ЛІСІ, песа на одну дію. Е. А. Чебишева-Дмитрова ...10 ц.
МАЛИЙ ТАРАС, діточа песа на 3 дії. В. Шопінський ...20 ц.
СВЯТО ВЕСНИ, сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Василь Софронів ..25 ц.
СТРІЧА У ЛІСІ, сценічна картина в одній дії. Леся Верховинка ..10 ц.
ПІДКЛАДЕНЬ, песа-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ...15 ц.
ЗАЧАРОВАНИЙ КАЛІФ, драмована казка в 5 діях. Павло Бендорф ...10 ц.
ПРИ ВАТРІ, сценічна картина в одній відслоні. Фр. Вольф ...10 ц.
...ОЇ МІСЯЧНОЇ НОЧИ, пластова гра в 5 діях. Ярослав Вільценко ...25 ц.
...-МОРОЗ, фантастична дитяча казка-песа на 3 дії з співами й танцями. Мик. Шугаєвський ..25 ц.
ЧАРІВНИЙ КАМІНЕЦЬ, песа-казка для дітий в 3-ох діях. В. Королів-Старий ...15 ц.

Понисші книжочки можна одержати в книгарні Свободи. Замовлення будемо висилати тільки по одержанню належитости. Не будеться звертати уваги на такі замовлення, які прийдуть без належитости.

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

НА ТЕМИ ДНЯ.

БОЛЬШЕВИКИ А РИМ.

Своєчасно у „Свободі" була подана телеграма з Риму про те, що большевицький амбасадор у Римі почав переговори з Ватиканом про навязання зносин з Радянською Росією. Це повідомлення „Свободи" страшенно обурило американських большевицьких нарохіян і вони старалися доказати, що те повідомлення було неправдива вигадка „свободівських" редакторів, або брехня „капіталістичного" кореспондента з Риму. Та пройшов невний час і тепер ми читаємо в німецьких газетах повідомлення, що в Берліні ведуться переговори між папським представником та радянським посольством про навязання зносин між Ватиканом і Росією.

Ватикан домагається, щоби большевики припинили переслідування римо-католицької религії й не вели проти неї своєї антирелігійної пропаганди, а большевики обіцяють лише повернути римо-католикам відібрані в них костели а в майбутньому не відбирати більше костелів і не перешкаджати римо-католикам відправляти свої богослуження.

Треба чекати, що ці розмови нарешті приведуть до підписання певного договору між большевиками і Ватиканом. Це буде своєрідна умова між церковною владою та атеїстичним правительством, або коротше кажучи, прийде до конкордату большевиків з Римом. Отже цілковито виправдується те, що писала колись „Свобода", що „большевики стоять на шляху до конкордату з Римом".

В той час, коли большевики стали до боротьби з більше ніж 100 міліонами свого православного народу, вони шукають ласки Ватикану в угоду парі міліонів римо-католиків, бо за них пікається „великий пан" папа римський. Большевики також є „великими панами" в Совдепії, бо володіють 160 міліонами рабів, яких звуть радянськими громадянами. Звичайно, пан може говорити й приятелювати лише з паном й ніколи не числиться зі своїми рабами, а тому й большевики, переслідуючи та нехтуючи всі права й домагання своїх підневільних рабів, стараються заключити договір приязні й сердечности з яким угодно иншим паном. Тому вони шукають собі відповідних панів між ріжними правительствами, деспотичними й демократичними. Для них все одно, якеб обличчя їхнього партнера не було, щоб лише він був паном.

І ось тепер шукають приязні в пана над панами, але своїх рабів переслідують, а „хлопські" православні церкви замикають і будуть далі замикати, але виявлятимуть ласку до тих „Європейців" римо-католиків, за яких заступився пан. Нічого не зробиш, така вже психольогія кожного пана: чи в червоній киреї, чи в чорній рясі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

У СПРАВІ ПЕРЕПИСУ В 1930 РОЦІ.

Зближається загальний народний перепис у Злучених Державах, що відбудеться дня 1 квітня 1930 р. Найвисша вже пора, американським Українцям розпочати приготовчу акцію в сій справі, щоби знову нас не записувано Бог-зна за яку народність, — а тільки за Українців.

В переписі з 1920 року 95,458 людий записані як „Ruthenians" (Русини). От і все! А де решта? Сама лиш українська греко-католицька дієцезія в Злучених Державах (в Catholic Directory вона так і названа: Ukrainian) виказує 244,000 вірних. А де ще Українці православні, евангелики та незорганізовані в ніякій церкві? Їх буде щонайменше в друге тільки. Це вже є пів міліона голов, не числячи закарпатських Руснаків та всяких „Малоросів". Щодо „Руснаків", то самих греко-католиків (що під епископом Такачем) виказано у Catholic Directory 330,000.

Статистика українських організацій виказувалаби подібні числа. Оба „Союзи", „Провидіння", „Наша Поміч" та „Згода Братств" мають 60—70 тисяч членів. А що майже в кождого члена є родина, до це дасть 300,000—350,000 українських душ, — знов не числячи всяких незорганізованих та лишаючи поза скобками „Руснаків" і „Малоросів". Щодо „Руснаків", то їх „Соєдинєніє" виказує поверх 60,000, а з їх родинами це дасть знову висше 300,000 душ.

А міжтим американський перепис з 1920 року виказує 95,458 „рутенів". Решта, видко, записалась за „Russians", „Austrians", „Poles", „Hungarians" і т. п. І то записувались так не лиш „Малороси" та „Руснаки", але — видко — і свідомі Українці з українських церков та з українських „Союзів", „Провидіння", „Народньої Помочи" чи „Згоди Братств". Инакше годі пояснити, де зникло 200,000 „свідомих Українців".

Нам треба подбати за три справі:

1) **щобн нашу народність при переписі означено як „Ukrainian"**, а не инакше (не Ruthenians чи Russians);

2) **щоби ми всі при записі постояли за те, аби нас записували як „Ukrainians"**, а не инакше — і

3) **щоби й наші діти, хоч тут роджені записувались як з роду Ukrainians** (так каже переписна інструкція з 1920 року.

Дві останні справи залежать від нас же самих. Наші газети повинні развязати про се писати й завести в себе постійну рубрику про це. Оба „Союзи", „Провидіння", „Народна Поміч" і „Згода Братств" повинні видати і розіслати коротеньке поучення до всіх своїх членів по українськи і по англійськи, взиваючи всіх членів та їх родини і тут роджених дітей, вписуватись як з роду Ukrainians. Українські епископи повинні видати про це послання, які повинні бути кілька разів відчитані й вияснені у всіх українських церквах. По всіх українських церковних галях, Нар. Домах та львоках українських товариств повинні висіти великі написи з зазивом вписувати себе й всіх своїх дітей при переписі за Ukrainians. Учителі українських шкіл повинні вияснювати цю справу шкільним дітям, і т. д.

А щодо першої справи — аби при переписі називано нас Українцями, то це залежить уже від Census Bureau (переписного уряду), що є при Department of Commerce (міністерстві торговлі) у Вашингтоні. Цей уряд треба **заспати українськими представленими від українських дієцезій, парохій, інституцій, газет, товариств, горожанських клюбів і навіть визначних приватних осіб** (священиків, лікарів, адвокатів, інжинірів, редакторів, письменників, бизнесменів тощо), **щоби нас не називано застарілим та провінціональним імям „Ruthenians" чи яким иншим, а лиш „Ukrainians"**. Така акція повинна зачатися сейчас і з кождої української громади повинно піти як найбільше таких петицій до Census Bureau у Вашингтоні.

Михайло Радик,
секретар і правний заступник Ліґ і Українських Горожанських Клюбів".

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ.

У шикаговській газеті „Трибюн" появилася 19 вересня кореспонденція з Европи, в якій пишеться про українських терористів, котрі кинули 5 бомб у Львові. В тій статті писалось, що українські терористи одержують грошеву поміч від большевиків.

Український шикаговський лікар д-р Скеґар вислав до того часопису спростовання, з якого „Трибюн" помістив в числі з 29 вересня таке:

MINORITIES IN POLAND.

CHICAGO, Sept. 19. — An article by Mr. Donald Day, "Germany Linked with Terrorism Against Poland," in THE TRIBUNE proves how short minded Poland is.

Poland complaints that Ukrainian terrorists threw five bombs in Lemberg, but she forgets that bombs are the only alternative for the oppression.

As soon as Poland was restored after the world war she started to swell up and disregard her powerful minorities, which amounted to one-third of her total population. The state of Galicia is the best example of this, where almost 7 million Ukrainians do not wish to be bossed by Poland, but were given to Poland by ambassadors of the league of nations in 1923 for 25 years for vivisectional experimentations.

Even autonomy was guaranteed to Ukrainians by Poland at this time, but instead she closed all the Ukrainian schools — the very thing Poland complained of when she was under Russia, Austria, and Germany.

In vain Poland tries to convince the world that behind the Ukrainian movement stand Germany and bolsheviks. This is not so. Dissatisfaction of Ukrainians is due to Polish opressions. It is a pity that Poland, once herself oppressed, did not learn how to treat other nations in the same plight. Here we have two nations that could get along, yet the stronger takes advantage of the weaker. This kills the idea of pan-Slavism, not to mention the formation of United States of Europe.

Dr. H. G. Skehar.

ЯПОНЦІ ТА КУЛЬТУРА СТАРОЇ АМЕРИКИ.

Расова схожість між Японцями й Індіянами. — Японські сліди в індійських мовах. — Жовта культура в західній Америці.

Усюди йде полеміка, пишуть розправи, подають „докази", а всьому цьому є причина: ствердити, кому належить слава за відкриття Америки. Кажуть, що Колюмбова слава богато вже не така, як була колись. За неї сперечається богато европейських народів, а деякі твердять, що їх моряки припадково або з наміром, і то навіть кілька століть перед Колюмбом, оснували перші европейські оселі в Новім Світі, що подорожували навіть більше разів до цього незнаного континенту. Лише вони не кермувалися тими завойовницькими амбіціями, які то амбіції в жадобі золота пхнули Еспанців, щоби з огнем і мечем кидатися на величезні маєтки індіянських уроженців; по друге, инші народи не використовували своїх успіхів ані для торговельної ні для наукової реклями.

Тепер на цьому полі зявляються інші претенденти: Японці. Шуджіро Ватанабе в „Ди Джапан Меґезін" (Токіо) твердить, що **Японці не лише ще перед християнською ерою поселювалися в Америці, але й у богатьох індіянських племен є чимало японської крови, в їх мові богато японських спів, в обичаях богато слідів японської культури.**

Найбільше на схід висунену частину Азії ділить від найдальше на захід висуненої частини Аляски в Північній Америці лише вузенький пролив Берінґа, названий так від славного данського моряка, який відкрив його в 1727. році. **Тимчасом Японці цей пролив відкрили богато давніше.** Доказ на це є нині в Британському Музеї. Це є точний опис на морській мапі, яку сладив якийсь Японець. Коли німецький дослідник Кемпфер 1690-го року відвідав Японію, бачив японську географічну мапу, на якій точно була нарисована Камчатка та північно-західна часть Америки. Він ствердив, що **Японці припадково відкрили Америку.** На мапі, виданій у Франції 1710. році, означений є Берінґів пролив назвою **„Detroits' de Jesso"**, а Аляска **„Terre de Jesso"** (від імени японського острова Jeso). Европейські географи кажуть, що **Канаду 1497 року відкрив Кабо.** Традиція про відкриття того краю сягає далеко в темряву нерозслідимої минувшини. Між мешканцями арктичної полоси кружляє й нині переказ про Лейфа Ериксона. Того мешканця півночі, якого хуртовина захопила разом із його човном і викинула на побереже Лябрадора, — вважають першим чужинцем, що відкрив цю країну. Інакше оповідання навпаки каже, **що з давен-давна прийшли у цю країну Азійці з берега, що лежить при морському шляху.**

Один Японець, що промандрував ці краї в наукових цілях, каже, що Европейці перші відкрили Америку, але зате не можуть дати на це ні одного незбитого доказу. Передання, що Азійці перші відкрили ці землі, можемо скорше вважати правдоподібними, **бо уроженці канадійської пограничної полоси Британської Колюмбії з лиця зовсім похожі на Японців. Досі на це твердження ще не маємо наукових доказів.** Одно тимчасом є певне: в дуже давніх часах у тій країні жили печерні люди, бо на ріжних місцях, між Мексиканським заливом і Винніпеґом, найшли їх печери й останки. Їх печери, виконані у лісах, є прастарі, більшість їх уже цілком запалася, але первісний їх вигляд нераз дається реконструувати. Їх історія не дасться дослідити, бо індіянські перекази не згадують про них. Уроженці тутешні довговолосі, босі, умово недорозвинені та покланяються чудернацьким божкам. Своїм лицем мідяної краски та чорним поволоссям пригадують найнижчих робітників у Японії, то дехто висловлював здогад, що вони могли би бути японського походження. Мешканці східної полоси тої країни ріжняться від них темно червоною краскою. У британській Колюмбії й Мексику називають уроженці один рід обуви **„varatie"** або **„varaci"**, а сокиру **„kuva"**: корінь тих слів, здається, японський.

В уроженців Аляски безсумніву є деякі монгольскі риси лиця. На їх лиці, в їх мові, обичаях й інших прикметах можемо подекуди знайти японські сліди. Японці, що прийшли сюди, примір рибалки, теж примітивні люди, вважали тих уроженців часто своїми земляками, коли їх уперше побачили й чули їх мову.

Джеймс Дінс, знавець індіян у Вікторії (Британській Колюмбії) каже, що тамошні Індіяни, які живуть здовж побережа, мають **переказ про трох чужинців, які прийшли із „країни, де заходить сонце" та поженилися в їх племени.** В цього вченого було занятих кількох японських рибалок. Вони пояснювали йому раз, що індіянські човни по ідеї й конструкції зовсім такі самі, які будують у Японії. При старинних розкопках у Вікторії найшли раз староияпонський панцир, старий кількасот літ, але ніхто не знає, як він дістався там. В околиці Вікторії тому кілька літ у гробах найшли старі японські гроші.

В. Е. Ґріфіт звертає увагу в своїй книжці „Мікадове царство", що Кюро-Сіво або Чорна Струя випливає з рівникової полоси здовж Формози, Японії, Кюрілі й Алевтів, Аляски, Ореґона та Каліфорнії. Потім звертає на захід до Сендвичських островів. Джонка (човен) або пень, які попалися би в струю Кюро-Сіво, плили би від Японії до Гавайських островів, довкола. Він заначує, що японські рибальські кораблики та джонки, що їх захопили східні хуртовини, доплили до Кюро-Сіво, яка понесла їх у напрямі Америки.

Досліджуючи індіянські мови, найшов Ґріфіт також богато японських слів, і то навіть у незміненім або лише в скороченім вигляді. Забобони, обичаї та религії старої Японії дуже похожі є на такіж в Америці. Найкращим приміром того можуть послужити святі танці в масках, почитання сонця та природних сил. Щість знаків ацтецького колеса житя в астрономії є зовсім схожі до японських.

Дехто твердить, що Тольтеки, які ще й нині живуть в Америці, належать до японської раси, яка пятьсот літ перед Хр. прийшла в Америку, що доказує їх архитектура (яку в Гватемалі та Юкатані навивають „мотеквма") і їх обичаї.

Шюджіро Ватанабе заключає з цих дотепер зібраних подробиць, що американські уроженці мають у своїх жилах японську й іншу азійську кров і що члени жовтої раси давно перед Европейцями прийшли на американську сушу та принесли значну часть своєї тодішньої культури між індіянські племена. Чи можна японську, зглядно східно-азійську культуру вважати матірю індіянської культури, яку знищили наїзди европейських завойовників, це мусить ще дослідити й ствердити наука.

Карло Кінель.

ХОЛОДНОКРОВНІСТЬ.

Родина Скокунів, находившися три дни по вулицях столиці, тепер вертає до дому, до Незапитова. Самособою, тому, що вже не мали ніякого діла, припізнилися і тепер наче божевільні вганяють по сходах головного двірця, щоби ще зловити поїзд.

Пані Скокуниха (засапана): Ах, моє серце не витримає цього. Воно напевно трісне!

Скокун: Добре, добре, це вже розповідатимеш мені у вагоні! Ходімо скорше, моємо ще чотири хвилі часу.

Донечка (з плачем): Мамо, мене болить нога, черевик натиснув мені міхурі.

Скокуниха: Здійми черевик!

Скокун (до жінки): Ти зсунулася з глуздів?... Назад натягни черевик, дитино.

Скокуниха (примхувато): Я вже не можу йти...

Скокун: Як не можеш іти — то біжи! Тиж знаєш, що поїзд не може ждати на нас!

Скокуниха (з плачем): Ах, я чую, що краще мені вмерти би... Серце трісне мені...

Перша дочка: Мамо, я голодна!

Друга дочка: Тату, я хочу пити!

Скокуниха (до чоловіка): Тадеж, так раненько побудив діти тай через твою глупоту діти нічого не їли...

Скокун: Не говори так богато! Вони вже наїдяться там напються в поїзді... Пять хвилин по восьмій... Ми напевно спізнимося до поїзду... (До стрічного залізника): Будь ласка, пане, де стоїть поїзд, що відходить до Незапитова?

Залізничник: Учора відїздив із четвертих шин... Та нині здається відїде з шістнацятих шин... Та я радив би вам пійти на одинацяті шини тай ще розвідатися.

Скокун (до родини): Ходіть за мною! Але скоро! До четвертих... (до урядовця при сходах до одинацятих шин): Чи поїзд до Незапитова відходить відси?

Урядовець: Ні, з девятих шин... Хвилиночку зaждіть, зaждіть-но хвилиночку... ні, є зміна... з осьмих шин... Одначе прошу спішитися, бо вже маєте лиш одну хвилю часу.

Скокун: Напевно спізнимося до поїзду!...

Синок (запинотався і впав): Мамо, я вдарився в ногу!

Скокун: Ах, проклятий хлопчище! (Схопив його під паху).

Залізничник (від перону на 8-мі шини): Ви хочете до Незапитова?

Скокун: Так... певно...

Залізничник: То прошу залізничі карти.

Скокун: Алеж певно, зараз!... (шукаючи по кишенях). Треба пошукати, я напевно сховав був ці тікети до портфелю... (До жінки): Подержи но трохи того хлопця... Тільки не хвилюватися... Нині рано купив я тікети... Я був їх сховав у кишеню від камізольки... а потім прийшло мені на думку, що можу їх загубити... Потім... вийняв я з кишені від камізольки й та сховав їх у портфель.

Скокуниха (чує, як кондуктор сповіщає, що поїзд відізвідить): Федю... прошу тебе, спішися...

Скокун: Потім прийшло мені на думку, що мені можуть украсти портфель... Тому я сховав портфель у валізку...

Всі: У валізку? У валізку?

Скокуниха: А деж валізка?

Скокун: Я передав був валізку бабусі, щоб вважала на неї... Бабуся...

Скокуниха: Алеж певно, а деж бабуся? (Розплакується): Ми загубили бабусю! Мамо, мамуню моя!

Ціла родина (з плачем): Бабусю! Ми загубили бабусю!

Скокун: Ага, як я подавав клунки, сказав я до неї: „Заждіть тут, я зараз прийду до вас!"

Скокуниха (в сльозах): Ах, я відчуваю вже, що ніколи більше не побачу її...

Скокун: А це ти виною всьому... Ти не мала дрібних, як ми висідали з авта... Шофер також не мав. Узагалі шофери ніколи не мають дрібних із собою, тому я полишив тобі пса, щоби ти вважала на нього.

Скокуниха: А пес? Ми загубили пса!...

Ціла родина: Пес? Де подівся пес? Ми загубили пса!...

Скокун: Він онтам. Тепер можу пригадати собі дуже добре!... Я хотів заплатити шоферові, тому привязав пса до поруча, як увіходиться на сходи до перону.

Пекреклав М. Т.

Ясновидець полисується на сцені ріжними штучками. Нараз підходить до нього якийсь збиточник і каже без надуми:

— Ви не є ніякий ясновидець!

— Як смієте мені таке говорити, ви безсоромний!?

— Ще раз кажу вам, що ви не є ніякий ясновидець, бо коли би ним були, то ви пізнали би, що моя мати пере ваше білля, та що я маю на собі вашу сорочку!

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ЗАСНОВАННЯ КОРПОРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ У БРУКЛИНІ,

при співучасти проф. М. КОРИКОРИ

— устроюється —

КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЖОВТНЯ 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок точно в годині 5-тій вечером.

Вступ 65 центів. Для дітей 15 центів.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

ПРОГРАМА:

ЧАСТЬ І.
1. Відтворення.
2. Хор Амат. Спів. Кружка відспіває: а) місяцю зоре; б) По той бік гора; в) Полночка.
3. Скрипкове сольо відіграє Мирослав Леськів.
4. Декламацію „Герої" відделкамує А. Бакалець.
5. Виступ гумориста Ів. Козаченка.
6. Вечер в українськім селі.

ЧАСТЬ ІІ.
1. Хор Амат. Спів. Кружка відспіває: а) Повій вітре ой та вітрочку; б) Калинонька; в) Не хмара, не грім.
2. Балалаєчний квартет.
3. Професор Мирон Корикора, скрипак, співак і піаніст. Анна Корикора — сопран-сольо. Іван (син) — 10-літний скрипак.
4. Ів. Козаченко з своїми куплетами.
5. „Циганський табор".

УПРАВИТЕЛЬ ХОРУ М. ШАРКО.

Поважані Громадяни! На цім концерті, окрім своїх сил, виступить проф. М. КОРИКОРА разом з своєю жінкою сольоісткою і з їх сином 10-літнім скрипаком. Отож спішіть громадно на цей концерт і кличте своїх знакомих. Приходіть на означений час, бо хто спізниться, то буде жаліти, бо концертова програма богата і займаюча.

231,3 **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ТОВ. „ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ", ВІД. 117 У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 12-ГО ЖОВТНЯ 1929 РОКУ

(SATURDAY, OCTOBER 12th (COLUMBUS DAY), 1929),

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ,

66—68 E. 4th STREET, (MANHATTAN LYCEUM) NEW YORK, N. Y.

Початок точно в год. 7.30 вечер. — Вступ 50 центів. — Музика першорядна.

На сей БАЛЬ запрошується всіх Українців і Українок з Ню Йорку і околиці. Заразом доносится тим, що хотілиб приступити до Товариства, що до бали будеться приймати до Товариства без вступного. Товариство платить 6 доларів тижневого бенефіту и разі слабости і 100 дол. посмертного за 50 центів місячної вкладки.

233,6,8

За добру забаву ручить — **Комітет.**

АЛЬЗАСІЯ І ЛЬОТАРИНГІЯ КОЛИСЬ І НИНІ.

Німецькі (некраеві) часописи повідомляють про цікавий обяв в Альзасії та Льотаринґії **за французької влади.** За німецької влади було в почтовій службі в тих краях 70 процент тамошніх мешканців, за французького режиму є їх 97 процент. При залізницях було за Німеччини в згаданих обох краях занятих лише 67 процент Ельзасців, решта була з німецької держави, за Франції є 98.2 або майже всі залізничники: урядовці, професіонисти й робітники є Альзасці по походженні. В судівництві було за німецької влади лише 30 процент людей краєвих, а 70 процент із державних Німців, нині є навпаки, є там 78 процент краєвих людей, а лише 22 проц. Французів. — Інакше є в Східній Галичині, що опинилася під Польщею, Українців польська влада, головно учителів, переносить на Мазури, а українських дітей вчать Поляки!...

ПОВІДОМЛЕННЯ

Всіх моїх приятелів, знакомих і інтересованих повідомляю, що я став співпрацівником знаного вже від літ із солідности і ретельности

ШИФКАРТОВО-НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА С. КОВБАСНЮКА

277 ІСТ 10-та УЛИЦЯ В НЮ ЙОРКУ,

де з тою самою ввічливістю і точністю, як від около 20 літ, обслужу кожного інтересованого у всіх справах, входячих в круг ділання того рода бюра. 218—

Запамятайте собі мій новий адрес, де застенете мене кождого дня від 9 години рано до 8 год. вечером, а в неділі від год. 10 рано до 2 пополудни.

До побаченняся отже з вами

ВОЛОДИМИР КНИГИНИЦЬКИЙ

277 EAST 10th ST., NEW YORK, N. Y.

ДОЛЯРИ

ПОСИЛАЄМО по значно зниженій ціні ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті в краю.

ДО АМЕРИКИ спроваджуємо жінок і дітей навіть до тих, що не мають горожанських паперів на підставі нового закона.

АТЕСТАЦІЯ нотаріяльних документів та полагоджування СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ. Контракти, повновласти, афідевіти, пашпорти та перміти.

ПРОДАЄМО ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

ВИШУКУЄМО назви кораблів і день приїзду до Америки.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу 298—

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евню А), NEW YORK, N. Y.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! — СВІЙ ДО СВОГО!

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ, FURRIER

Довголітний практик зі старого краю і в Америці.

98 ST. MARK'S PL. (E. 8. St., між 1. Евню і Евню А), NEW YORK, N. Y.

Роблені мною кожухи є по дуже умиркованій ціні. Кромі цего старанно викінчені, так, як вимагає нинішна пора.

Рівнож переробляю старі кожухи на нові, модерні; фарбую на ріжні кольори, які хто хоче й любить, — і маю на складі готові до продажі від 100 дол. і більше.

Ласкаві замовлення прошу слати на повищу адресу. 215—

МУЗИЧНЕ СТУДІО

Проф. ЮРІЯ КИРИЧЕНКА

Принимає учеників

Предмети навчання: Сольовий спів, Фортепян, Теодорія музики, Гармонія, Діріґентура.

Зголошуватися що-денно від 5 — 7 год. вечером.

235 EAST 12 STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЗІР, КРАЯНИ! СВІЙ ДО СВОГО! ПОЗІР, КРАЯНИ!

ВЖЕ ОТВОРЕНА

УКРАЇНСЬКА БУЧЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН

Отсим подаю до загального відома, що я отворив

БУЧЕРНЮ І ДЕЛІКАТЕСЕН НА 166 AVE. B, NEW YORK, N. Y.

Як попередно, так і тепер буде на складі все найлучший вибір свіжого мяса, як: воловини, телятини, баранини і курей. Також всі вироби масарські, як: шинки, ковбаси і кишки на краєвий спосіб.

За свіжий товар і добру обслугу ручить

NICHOLAS HLADUN

АДРЕСА: 166 AVENUE B, NEW YORK CITY.

(Bet. 10th & 11th Streets).

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД УБРАНЬ

поручає на сезон весняні убрання для мущин і хлопців.

ПАЛЬТА ВЕСНЯНОЇ МОДИ ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ.

Прийдіть а побачите мій великий вибір.

ONDRIS CLOTHING CO.

113 AVE. A, при 7-мій ул. NEW YORK, N. Y.

Telephone: ORCHARD 1667

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ! ЛІЧЕНІ НОВИМИ МЕТОДАМИ ОСТРІ І ХРОНІЧНІ ХОРОБИ

(Скорі і певні результати)

Порадьтеся Dr. ZINS-а сей час, коли терпите на: Скірні, Кровні і Нервові Хороби, Катарові і Хронічні Олцерс, Загальне Ослаблення, Нервове вичерпанне, Болі голови, Умову депресію і Завороти, Побільшені Гляндс, Хороби Легких і Бронкітіс, Носові, Горляні і Астматичні недомагання, Жолудкові і кишкові Хороби, Ревматизм, Сціятика, Лумбаґо і Невральґія. Коли ви хорі, я можу помочи вам. Оглядаю кождого пацієнта особисто і довірочно. 112—

(СПЕЦІЯЛЬНО НИЗЬКІ ЦІНИ)

Лабораторичні тести, еґзамінація крови, X-Rays

БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-ою Евнею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечером; в неділі від 9-тої рано до 4-тої пополудни.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська школа в Бронксі.

При товаристві Українського Народного Стоваришення в Бронксі істнує Українська Народна Школа, яка міститься в новій ґалі товариства, при 1274 Гов Евеню, Бронкс. Школа розпічне науку 16 жовтня б. р.

Як минулого року, так і цього Українська Народного Школа буде старатися після своїх найкращих бажань і сил подати нашій молодіжи науку й виховання, якого вона дома одержати не може. Ці родичі, котрі байдужно відносяться до справи виховання своїх діточок, є найбільше відвічальні перед нашим загалом.

Справа виховання наших діточок є дуже важна, але чи не важнішою є якість того виховання. Нашим родичам треба конче звернути на це увагу. Ми знаємо, що все в світі розвивається, поступає вперед. Таксамо й поневолені народи рвуться до будування своєї незалежної держави. Тому дитинка кожного Українця повинна бути до цього відповідно приготована. Українська народна діточа школа на чужині є найліпшим чинником, що виховує в дітях національну свідомість.

Українська Народна Школа дає кождій дитині змогу далеко краще розвинути свій талан і вчитися, ніж чужа школа, яка є контрольована людьми, часто ворожими українській національній ідеї.

Тільки Українська Народна Школа навчить українську дитину любити найдорожчий для нас ідеал, яким є вільна, незалежна українська народна держава. Українська Народна Школа крім української мови, читання, писання й правильного виговору, вчить дітей співу, театрального мистецтва, дає змогу виступати на концертах і взагалі обзнакомлює нашу дітзору з українською культурою з історією та традицією українського народу. Вона вчить нашу дітвору, як жили, боролися й умирали наші батьки і прадіди за українську державність. Тому повинністю кожного Українця є посилати свої діти до Української Народної Школи, бо тільки там вони наберуть української національної свідомости.

Василь Закалужний,
член Школи.

— Тату, чому...

— Перестань, сину, вже раз із тими питаннями. Може знаєш оповідання про хлопчика, який вічно питався і вкінці перемінився у знак запиту?

— Тату, а як зробив це, щоби держати точку, що була під ним?

—o—

У посередника подруж.

— Ну, коли ця вдова, як кажете, така страшна богачка, то чому самі з нею не оженитеся?!

— Навіщо я маю зрікатися такої гарної провізії?

—o—

Пані: Ганю, чи ти не чуєш!? Вже кличу тебе щонайменше якої пів години!

Наймичка: Е, прошу пані, ще навіть і не двацять мінут!

ПОЗБУДЬТЕСЯ ШКІРНОЇ НЕДУГИ

через уживання знаменитої Гоючої Масти „SAWIEC", котра принесла скору поміч тисячам, які є вповні вдоволені з її знаменитого результату.

У всяких випадках, як: екзіма, свербіння, опарення, задавнені рани, текучі рани і всякі другі шкірні недомагання, всегда уживайте цю знамениту масть. Вдоволення ґарантоване. Ціна $1.00. Залучіть 10 центів марками на пересилку, а за „Sawiec" заплатите листоношеви при дорученню.

WAKIE PRODUCTS CORP.

Dept. U-10. BLOOMFIELD, N. J.

WAKIE PRODUCTS CORP.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БЛЕКСТОН, МАСС.

З хрестин на інвалідів.

Дня 22. вересня б. р. відбулися хрестини новонародженого Богдана, сина гром. Григорія і Варвари Сусла. При весільній забаві шановні гості не забули за українських інвалідів і на поклик гр. О. Червінського зложили $11.20.

Жертвували слідуючі гості: О. Червінський, І. Затонський, В. Бурак, П. Стрик, О. Сусла, Гр. Сусла і Н. Гетап (Єврей) по 1 дол.; Т. Кокольський 80 цнт.; Ю. Іванович, Марія Чорна, П. Романович, М. Семенкевич і Гр. Стрик по 50 цнт.; Я. Шікова і Ф. Варжибок по 35 цнт.; А. Перешлюга 20 цнт. Разом $11.20.

Збіркою занялися І. Затонський, О. Червінський і В. Бурак.

Гроші вислано до Обєднання.

Гість.

ФОТОҐРАФІЯ З ТАМТОГО СВІТА.

—o—

Фотоґрафія вже здавна має свою побічну галузь, про яку загально не богато знають. Ця дивна фотоґрафія називається **оптоґрафія**, а її вироби: **оптоґрами.**

Оптоґрами це фотоґрафічні знимки з очної сітківки. Окулісти та криміналісти займаються вже довго цією важною галузею науки. Одначе все ще стрічаються з великими технічними труднощами, які не знати коли ще будуть поборені.

Всетаки вже й тепер оптоґрафія може принести для науки великі заслуги, може дуже богато повчити людство. Уявім собі, що можемо бачити це, що бачила вмираюча людиан, ці останні образи, що їх спостерігало його око та відфотоґрафувало на сітківці. Воно є самозрозуміле, що для науки богато киристи принесе, коли вона знатиме останню хвилю вмираючої людини або звіряти.

Що це таке життя і що це таке „остання хвиля" вмираючого, цього поправді нині ще ніхто не знає.

Також криміналісти сподіються богато користи по оптоґрафії: сподіються, що в сітківці ока вбитої людини можна буде бачити фотоґрафію вбийника.

Перші спроби дали дуже малі висліди, так що їх годі навіть назвати успіхами. Ще в 1924. році часописи розписалися були, що на оці вбитого урядовця із Гайґера (в Німеччині) була фотоґрафія вбийника Анґерштайна. Одначе цього не стверджено. Окуліст д-р Вайс писав про цю справу: „Що правда, око людини це випукле зеркало, в якому відбивається зменшений образ баченого предмету, але цей образ зараз зникає, коли предмет віддалюється. Одначе роблено нпр. досвіди з жабами так, що жаба в темній кімнаті гляділа на сильний промінь електричного світла і показалося, що цей промінь відбивався на сітківці жаби і його можна було сфотоґрафувати".

Колиб хто хотів відфотоґрафувати сітківку ока вбитої людини, то мусів би зробити це зараз після вбивства, так щоби ще ніяке інше світло не падало на око. Крім того треба памятати, що цей образ в оці дуже невиразний та зменшений до 1/50 части. Найбільшою трудністю є це, що очна сітківка зараз затьмарюється. Найти якись спосіб проти цього дуже тяжко. Сподіються, що цьому можна буде зарадити, защіплюючи сітківку жиючої людини проти „затьмарювання", одначе це все можна назвати науковими фантазіями.

Німець Вілібальд Рот робив оптоґафічні знимки в однім італійськім місті разом із портовим лікарем. У цьому місті вкусив вуж великого шимпанза. Шимпанз згинув наслідком укушення. На сітківці широко отворених очей шимпанза видно було якийсь образ. Відомо, що шимпанзи дуже бояться вужів. Відфотоґрафували сітківку і на фотоґрафії видно було щось поздовжного, що при деякій уяві можна було вважати вужем або стяжкою. Що це поправді було, годі сказати. Другу знимку цей сам учений зробив із сітківки вбитого Серба. І цим разом вислід не був задовольняючий. На фотоґрафії видно було якийсь предмет, який можна було уявити собі як дерево або людину. Самособою, з такої фотоґрафії годі було ствердити, хто вбив згаданого Серба.

Одначе ще може прийти хвиля, що таки вдасться робити виразні знимки з образу, відбитого на сітківці людини.

Наші діти.

Синок: Мамо, чи ти справді купила собі мене у бузька?

Мати: Так, синочку, а чому питаєшся?

Синок: Я часто дивувався, чому ти не дала бузькові кілька долярів більше та не вибрала собі в бузька хлопчика без веснянок на лиці?

—o—

Бизнес.

Ірляндський священик обіцяв тому ученикові, який назве йому найбільшого чоловіка з історії, пів шілінґа.

— Колюмб! — каже один ученик.

— Вашинґтон — озивається інший.

— Ісус! — викликнув інший хлопчик, син жидівських родичів.

— Пів шілінґа дістанеш ти — сказав священик — але як ти прийшов на те, щоби назвати Ісуса?

— В серці вірю я, що Мойсей, — відповідає ученик — але бизнес це бизнес!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

УЧИТЕЛЬ пошукує місцевости, де мігби вести українську діточу школу, а також устроювати концерти і представлення з дітьми і зі старшими. Сам характеризую до штуки. Котра місцевість не має у себе школи, то я можу її зорґанізувати діточою штукою. Прошу голоситися на адресу: Michael Kostra, 5 Belmont Ave., Newark, N. J. 232-3

БІЛЕ ГУСЯЧЕ ПІРЯ.

Маю на складі ріжні сорти гусячого піря, як також густе червоне полотно на всипи. На жадання висилаю пробки. Зайдіть до мене і побачите, або пишіть: 233-4

В. БУРАК,
4 Connecticut Avenue, P. O. Box 665, Woonsocket, R. I.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ, разом з домом і гараджами, дім корнеровий і в дуже добрій дільниці міста. Голоситися до: Mr. Fastook Standard Store Equipment Co., 509 Newark Ave., Jersey City, N. J. Вечерами телефоном: Bayonne 3868.

НА ПРОДАЖ 2 акри землі, дім камінний з 10 кімнат, 3-поверховий млин на муку, електричне світло, 2 корови, 150 курей. — Ціна $7,000, готівкою $2,000. Пишіть по анґлійськи: 233-5

DANIEL BATTA,
R. D. 2, Box 89, Flemington, N. J.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґеґі. Шери продаються: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голоситься до котрогобудь з понизших урядників: І. Лисак, предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Брудер, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Т. Каськів, касієр, 600 High St., Newark, N. J.

ПРОДАЄ
ДОМИ
в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КСБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.
41 East 7th St., New York City
Tel. Orchard 9677. 16-

ПРОДАЄ ШИФКАРТИ

до краю і на спровадження з краю. Пересилає гроші в долярах. Інформації даром.

W. TWARDOWSKY,
26 St. Marks Place (E. 8th St.),
New York City.

ПОТРІБНО
КОНТРАКТОРА

Маю 29 лотів, 25x100 кожда, в фабричнім місті, 33 милі з Ню Йорку, в котрім жиє кілька сот українських родин, де є церква і школа. Вимагається малий капітал до будування одно і дво-фамілійних домів. Зголошення до: 232-4

F. KORWIN,
201 E. 14th STREET, Room 34,
NEW YORK CITY.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається перегляданнєм абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; переправаджує спадкові справи; полагоджує старокраєві патентові і прочі справи. 191—

ДОКТОР МЕДИЦИНИ
НЕОНІЛЯ ПЕЛЕХОВИЧ
ВЕДЕ ЗАГАЛЬНУ ЛІКАРСЬКУ ПРАКТИКУ
307 EAST 10th STREET,
(TOMPKINS SQUARE)
NEW YORK, N. Y.
ГОДИНИ ПРИНЯТЬ:
від понеділка до пятниці від 6—8 вечер
субота 11—4 попол.
свята (америк.) 10—1 попол.
Tel. STUYVESANT 4211. 165-

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

Dr. A. L. CEASAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Години: 127 EAST 84th STREET,
10—12 межи Park і Lexington Aves
6— 8 NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудни

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від уха, носа і горла.
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Davenport 0697.
67 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол.; 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 6072.

АКУШЕРКА
Житомирського Шпиталя для Породів Київського Александровського Зайцевського Шпиталя. — Поради і поміч.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТНИЧИЙ СКЛАД.

Много людей переконались, що по діяменти, годинники, перстені, обручки та инші золоті річи найлучше звернутись до складу

ПЕТРА ДРАКОВА
149 AVENUE A, NEW YORK CITY.
помежи 9 і 10 вул.

Також направляємо годинники під ґарантією. 225—

НОВІ
УКРАЇНСЬКІ МЕЛЬОДІЇ
на скрипку і піяно, зібрав і спорядкував ЙОСИФ СНІГУР
ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО БАЗАРУ НЮАРК, Н. ДЖ.

Сі ноти надаються дуже добре до концертів і инших публичних виступів.

Ціна 50 центів.

Для книгарень і музичних складів ціна гуртова.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД:
UKRAINIAN BAZAAR
47 BEACON ST., NEWARK, N. J.

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жаданне, даром. Напишіть також над якым винаходом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до переглянення, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признання, умірковані ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

FLIT

KILLS FLIES MOSQUITOES Quicker!

ЖИТТЯ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЦИХ ТРЬОХ

НИРОК—ПЕЧІНКИ—МІХУРЯ

Поверх 200 літ правдива Gold Medal Haarlem Oil вважалася головним лікарством на недомагання, що походять в цих органів. Його брати легко і приємно. Спробуйте сьогодні. В 3 величинах; в кожній аптиці. Дивіться за назвою "Gold Medal".

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N. J.
Tel. Montgomery 1745
34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Telephone 540

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

DO YOU KNOW WHY --- There seems To Be No End To The Possibilities Of Parcel Post ?

Drawn for this paper By Fisher

